

ÖRNEK:

Hizmetçi donuk, cansız, katı, suyu çekilmiş kuru böcek-kabuğu gözlerini işaret etti:

- Bey, dedi, işte o günden beri ben ağlayamam, ağlamak istesem de bilmem ki neden gözlerimden yaş gelmiyor!...

Hikâyede Tema

- Bir metinde üzerinde durulan duygu, düşünce ve hallerde tema denir.
- Hikâyede olay örgüsünü oluşturan parçaların bütünleştirilmesinden yola çıkılarak tema bulunur.

Hikâyede Çatışma

- Edebî eserde birbirine zıt durumların, karakterlerin bir arada anlatılması çatışmayı oluşturur.
- Hikâyede çatışma, hikâyenin içerisindeki kahramanların karşı karşıya gelmesi ile oluşur.
- Bu çatışmalar: insan ile insan, insan ile doğa, insan ile kendisi, insan ile toplum arasındaki anlaşmazlıklar şeklinde ortaya çıkar.
- Tema, metindeki temel çatışma belirlenerek bulunabilir.

BİYOGRAFI

Refik Halit Karay (1888-1965)

Yazarlığa mizah öyküleriyle başladı. 1919'dan başlayarak Türk hikâyeciliğine yeni bir sayfa açtı. Anadolu'dan çeşitli kesimlerden insanları canlandırdığı "Memleket Hikâyeleri" 1919'da yayınlandı. Bu kitapla, o güne kadar konuları İstanbul'la sınırlı olan hikâyeciliği Anadolu'ya taşıdı. Bu yönüyle sonradan gelişen "köy edebiyatı"nın öncüleri arasına girdi. 1920'lerden sonra daha arı ve anlaşılır bir dil kullandı. Hikâyelerini, "Memleket Hikâyeleri" ve "Gurbet Hikâyeleri" adlı kitaplarında topladı. Yazarın diğer eserlerinden bazıları şunlardır:

Roman: İstanbul'un İcyüzü, Yezidin Kızı, Çete, Sür-gün, Anahtar, Bugünün Saraylısı, Nilgün ...

Mizah: Sakın Aldanma İnanma Kanma, Kirpinin Dedikleri, Ay Peşinde, Guguklu Saat...

Günce: Bir İçim Su, Bir Avuç Saçma, İlk Adım...

B. Durum (Kesit) Hikâyesi

- ✓ Bir olayı değil günlük yaşamın herhangi bir kesitini ele alan hikâyelerdir.
- ✓ Serim, düğüm, çözüm planına uyulmaz.
- ✓ Belli bir sonucu da yoktur, okuyucunun hayal gücüne bırakılır.
- ✓ Merak ve heyecandan çok duygu ve izlenimlere yer verilir.
- ✓ Toplumsal temalardan uzaklaşılarak bireyin varoluşu, yalnızlık ve umutsuzluk temaları ele alınır.
- ✓ Hikâyenin anlatımında sembollerle örülü bir dil kullanılır.
- ✓ Bu hikâye türü, Anton Çehov tarafından geliştirildiği için "Çehov tarzı" hikâye adıyla da anılmaktadır.
- ✓ Bizdeki en güçlü temsilcileri: Sait Faik Abasıyanık, Memduh Şevket Esendal ve Tarık Buğra'dır.

Olay Hikâyesi ve Durum Hikâyesi Arasındaki Farklar;

Olay Hikâyeleri	Durum Hikâyeleri
Olay ağırlıklıdır.	Hayatın içinden bir an, kesit üzerinde durulur.
Okuyucuda merak ve heyecan uyandırılır.	Okuyucuyu sarsan, çarpan, heyecana getiren bir anlatım sergilenmez.
Giriş gelişme ve sonuç bölümleri daha belirgindir.	Giriş, gelişme, sonuç bölümleri belirgin değildir.
Öykünün bir sonu vardır.	Belli bir sondan söz edilemez.
Okuyucuya yorum imkânı vermez.	Okuyucuya yorum imkânı tanınır.

İç Monolog (İç Konuşma)

- ✓ Bu teknikte kahraman kendi kendine konuşur.
- ✓ Anlatmaya bağlı edebi metinlerde başvurulan yöntemdir.
- ✓ Kahramanın kafasından, aklından geçenler kahraman kendi kendine konuşuyor gibi okura aktarılır.
- ✓ Konuşmalar düzensiz değil, planlıdır.

ÖRNEK:

Yürüyordum. Yürüdükçe de açılıyordum. Evden kızgın çıkmıştım. Belki de tıraş bıçağına sinirlenmişim. Olur, olur! Mutlak tıraş bıçağına sinirlenmiş olacağım.

Örnek 4

İç konuşma, okuyucuyu, kahramanın iç dünyasıyla karşı karşıya getiren bir tekniktir. Anlatıcı anlattığı kişinin duygu ve düşüncelerini kahramanın kendi ağzından, aklından geçenler şeklinde verir. Kahraman kendi kendine konuşuyormuş hissi uyandırılır. Bu bölümlerde anlatıcının varlığı ortadan kalkar.

Bu parçaya göre aşağıdakilerin hangisinde bu teknik uygulanmıştır?

- A) Simit yiyerek yürüyor. Tek tük geçenler dönüp ona bakıyordu. Kılığı düzgün bir adamın sokakta simit yemesi yasaktır. Bütün yasaklar gibi bunun da kaçamak yolu yok mu? Simidi kır, cebine sok. Tek elinle bir lokma koparıp kimseye sezdirmeden ağzına at. Ama, ben dişlerim sağlamken ısıracağım.
- B) Haftada iki gece dostlara çay veriliyor, en aşağı iki üç gece de başkalarının davetine gidiliyordu. Aşağı sofa ile taşlık arasındaki camekân kaldırılmış, delik deşik duvarlar sarı yaldızlı bir kâğıt ile kaplanmıştı. Davet akşamları yukarıdan kilimler, iskemleler, süslü yataklar indirilerek bir kabul salonu dekoru kuruluyordu.
- C) Mahalle kahvesinin önündeki setin üstü sanki ufak bir bahçecikti. Ortada küçük bir havuz, içinde gazoz şişeleri etrafında biraz çimen, kınar çiçekleri. Kapının sağ tarafında bazısı gecelik entarileri ile dört beş kişi İstanbul'un son zelzelesinden konuşuyorlardı.
- D) Sadrazam bu adamı tanııyordu. Sordu:
– Burada mı oturuyor?
– Evet.
– Ne iş yapıyor?
– Biraz zengindir. Vaktini okumakla geçirir. Tanımazsınız efendim. Hiç büyüklerle ahbablık etmez. Büyük mevkiler istemez.
– Niye?
– Bilmem ama belki düşüşü var diye.
– Tuhaf!

Nisan 2019

BIYOGRAFI

Sait Faik Abasıyanık (1906-1954)

Hikâyelerinde özellikle İstanbul'un her yerde karşımıza çıkabilecek alt tabaka insanlarına, balıkçılara, toplum çarkının dışına atılanlara, hiç önemsenmeyen kişilere, işsizlere, yoksullara, sıradan insanlara çokça rastlanmaktadır. İstanbul öykücüsü olarak tanınır. Şiirsel bir anlatımı vardır. Yazarın eserlerinden bazıları şunlardır:

Hikâye: Semaver, Sarıç, Şahmerdan, Lüzumsuz Adam, Havada Bulut, Kumpanya, Az Şekerli, Son Kuşlar, Havuz Başı, Tüneldeki Çocuk, Alemdağ'da Var Bir Yılan.

Roman: Medar-ı Maişet Motoru, Kayıp Aranıyor, Yaşamak Hırsı.

Örnek 5

Aşağıdakilerden hangisi durum hikâyesinin bir özelliğidir?

- A) Merak duygusu ön plandadır.
B) Günlük yaşamdan bir kesit ele alınır.
C) Serim, düğüm ve çözüm bölümleri belirgindir.
D) Hikâye olaylar üzerine kurulur.

Temmuz 2019

Dil Bilgisi

İsimler

İsim (Ad) evrendeki bütün canlı ve cansız varlıkları, duygu ve düşünceleri, durumları, bütün bunların birbirleriyle olan ilgilerini karşılayan sözcüklerdir.

İsim Çeşitleri

I. Varlıklara ve Nesnelere Verilişlerine Göre isimler

A. Özel isim

- ✓ Benzerleri bulunmayan yaratılıştaki tek olan varlıklara verilen isimlerdir.
- ✓ Özel isimler şu şekilde sınıflandırılabilir:
  - **Kişi (şahıs) isimleri, soyadları ve takma isimler:** Aybike, Necati, Yakup, Korkmaz...
  - **Hayvan isimleri:** Çomar, Tombiş...
  - **Millet, devlet, topluluk boy, oymak isimleri:** Türkler, Türkiye Cumhuriyeti, Selçuklular...
  - **Kıta, bölge, köy, kent, dağ, deniz, ırmak isimleri:** Türkiye, Amasya, İstanbul, Paris...
  - **Dil, lehçe, din, mezhep ve tarikat isimleri:** Türkiye Türkçesi, Farsça, Müslümanlık...
  - **Kurum, kuruluş, dernek, okul, makam işletme isimleri:** Türk Tarih Kurumu...
  - **Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı isimleri:** Ankara Tarihî Roma Hamamı, Sarayona Yataı...
  - **Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin isimleri:** Mai ve Siyah, Türkoloji Dergisi, Safahat, Milliyet...

UYARI

"Güneş, ay, dünya" kelimeleri, astronomi, coğrafya terimi olarak kullanıldığında özel isim, diğer kullanımlarda ise cins isimdir.

B. Cins isim

- ✓ Aynı türden olan canlı, cansız bütün varlık ve kavramlara verilmiş isimlerdir.
- ✓ Bu isimler, özel isimlerde olduğu gibi belirli tek bir varlık veya nesneyi göstermez.
- ✓ Aynı türden olan varlık ve kavramlardan birini, bir bölümünü veya hepsini karşılayan isimlerdir.

UYARI

Bazı cins isimler özel isim olarak da kullanılabilir.

Örnek: "Fındık" cins isimdir. Herhangi bir hayvana isim olarak verildiklerinde özel isim sayılır.

II. Varlıkların Oluşuna Göre İsimler

A. Somut isim

- ✓ Duyu organlarımızla kavrayabildiğimiz ve tabiatla madde olarak var olan gerçek nesne ve varlıkların isimleridir: çivi, ses, kum, lale, okul, oda, nehir, Çomar, İshak, Serpil, Sevim...

B. Soyut isim

- ✓ Görünürde madde olarak var olmayan, duyu organlarımızla kavranamayan ancak zihnimizde ve tasavvurumuzda var olan kavramlara ve niteliklere karşılık olan isimlerdir: saygı, fazilet, hürriyet, keder...

III. Varlıkların Sayılarına Göre İsimler

A. Tekil isim

- ✓ Sayıca bir varlığı karşılayan isimlerdir: toprak, ağaç, hüznün, sevinç...

B. Çoğul isim

- ✓ Sayıca birden fazla varlığı karşılayan isimlerdir. Tekil isimlere çoğul eki (-ler, -lar) getirilerek yapılır: topraklar, ağaçlar, hüznüler, sevinçler...

UYARI

"-lar, -ler" eki her zaman eklendiği sözcükleri çoğul yapmaz, kelimelere değişik anlamlar katar:

Anneleri evde yoktu. (Sahiplerinin çok olduğu)

Onu görünce dünyalar benim oldu. (Abartma)

Türkler, Anadolu'ya yerleşti. (Soy)

Yarın Ahmetlere gideceğiz. (Aile)

C. Topluluk İsmi

- ✓ Çoğul eki almadan, birden fazla varlığın bir araya gelerek oluşturduğu grupları karşılayan isimlerdir: meclis, deste, tabur, ordu, halk, sürü, kurul, takım...

UYARI

Topluluk adları da öteki isimler gibi "-lar" çokluk eki alabilir: desteler, taburlar, ordular...

Örnek 6

Diyarbakır'ı Diclesiz, Dicle'yi Diyarbakırsız düşünmek mümkün değil. Dicle uygarlığın geliştiği bu toprakları, kardeşi Fırat'la birlikte besliyor. Akıp geçtiği coğrafyaya hayat, bolluk ve bereket taşıyor. Bereketli ovaların toprağı onun sularıyla coşuyor.

Bu parçada aşağıdaki isim türlerinden hangisi kullanılmamıştır?

- A) Soyut B) Özel
C) Cins D) Topluluk

Aralık 2019

Yapıları Bakımından İsimler

1. Basit isimler

- ✓ Yapım eki almamış isimlerdir. Basit isimler kök halinde veya çekim eki almış hâlde bulunabilirler.
- ✦ kapı, el, elma, ana, çay, bahçe, buz, dağ, deniz, bahçenin, denizde, dağlar...

2. Türemiş isimler

- ✓ İsim ya da fiil kök veya gövdelerine yapım eki getirilmesiyle oluşan ve yeni bir anlama bürünen isimlerdir. Kısaca yapım ekiyle oluşan isimlerdir.
- ✦ göz-lük, simit-çi, süpür-ge, bil-gi, kap-ak

3. Birleşik isimler

- ✓ Birden fazla kelimenin bir araya gelip yeni bir varlığı veya kavramı karşılayacak şekilde kalıplaşarak oluşturdukları, anlam ve şekil bakımından yeni isimlerdir.
- ✓ Bu isimler anlam bakımından tam bir kalıplaşmaya uğradıkları için tek bir kelime olarak kabul edilir ve bu şekilde kullanılır.
- ✓ Türkçede birleşik isimler üç yolla yapılır:

a. Anlam kayması yoluyla:

- Anlam kayması yoluyla yapılan birleşik isimlerde ismi oluşturan kelimelerin tamamı anlam kaybına uğrayabileceği gibi (suççuçeği, denizaltı, hanımeli, kadınbudu ...) kelimelerden sadece birincisi (karabiber, sivrisinek, adamotu ...) ya da ikincisi (karatavuk, yerelması, karafatma...) anlam kaybına uğrar.

b. Ses düşmesi yoluyla:

- pazar ertesi > pazartesi, kahve altı > kahvaltı, sütlü aş > sütlaç, kayın ata > kaynata...

c. Tür kayması yoluyla:

- çekyat, cankurtaran, çöpçatan külbastı, mirasyedi, pazpazkaçtı, uyurgezer...

Örnek 7

Anlam kayması yoluyla Türkçede birleşik isim yapılabilir. Bu yöntemde kelimelerin tamamı veya bir tanesi anlam kaybına uğrar.

Buna göre aşağıdaki birleşik isimlerden hangisi bu yolla türetilmiştir?

- A) Pazartesi
B) Cankurtaran
C) Hanımeli
D) Basınçölçer

Aralık 2019

İsimlerde Küçültme

- ✓ İsimlerde küçültme ve miktarda azlık "-cik,-cek, -ceğiz" yapım ekleriyle yapılır.

ÖRNEK:

adacık, gölcük, heykelcik, kimsecik, kulakçık, toruncuk...
Denizin ortasında bir adacık oluşmuştu. (Küçük ada)

UYARI

- Bu ekler adlara "sevgi, acıma, aşağılama ve alay" gibi anlamlar da katabilir.

Örnek

Adamcağız, yağmurdan sırlısıklam olmuştu. (Acıma)

Babacığım, Babalar Günü'nü kutlu olsun. (sevgi)

Kuş kadar beyinciğinle bana akıl vermeye mi çalışıyorsun? (alay, aşağılama)

- Bunların dışında küçültme adlarının kalıplaşma yoluyla üstün nitelikli anlamı veren örnekleri de vardır.

Örnek

Mehmetçik öz Anadolu'nun tecessüm etmiş ruhudur. (üstün nitelikli)

- Küçültme eki ile türetilmiş bazı adlar küçültme anlamını tamamen yitirerek kalıcı isimler oluşturur.

Örnek

tomurcuk (Çiçek açacak gonca), yılcancık (Bir tür hastalık), gelincik (çiçek), kızılıcık (bitki) ...

İsim Durumları (Hâlleri) ve Durum Ekleri

- İsimlerin cümle içerisinde yüklenecekleri görev ve anlamları belirleyen eklerdir.
- Bunlar;
  - Yalın durum:** çiçek, vatan, çocuklar (hâl eki almamış durum)
  - İlgi durumu:** Ev-in kirası, sütçü-nün arabası, kitab-ın başı... (tamlayan eki almış durum)
  - Belirtme durumu (-i hâli):** çiçek(ğ)-i, saksı-y-ı, bayrak(ğ)-ı, vatan-ı, ekmek(ğ)-i...

UYARI

Ünlü ile biten kelimelere bu ek getirildiğinde araya "y" kaynaştırma harfi girer.

- Yönelme durumu (-e hâli):** çiçek(ğ)-e, saksı-y-a, bayrak(ğ)-a vatan-a, ekmek(ğ)-e...
- Bulunma (kalma) durumu (-de hâli):** çiçek-te, saksı-da, bayrak-ta, vatan-da, ekmek-te...
- Çıkma (ayrılma) durumu (-den hâli):** çiçek-ten, saksı-dan, bayrak-tan, vatan-dan, ekmek-ten...
- Vasıta durumu:** annem-le, araba-y-la, çocuklar-la...
- Eşitlik durumu:** aylarca, gönlünce, paraca...

Adlarda İyelik (Sahiplik) ve Aitlik Ekleri

- Bu ekler, adın karşılıdığı nesnenin kime veya neye ait olduğunu bildiren, sahiplik gösteren ve adlar ile adlar arasında bağlantı kuran eklerdir.
- İyelik eklerini bulmak için ilgi eki almış kişi zamirleriyle çekim yapılır.

ÖRNEK:

Benim kalem-**im**   Bizim kalem-**imiz**
Senin kalem-**in**   Sizin kalem-**iniz**
Onun kalem-**i**   Onların kalem-**leri**

- İyelik eki alan isim cümlede kişi zamiriyle birlikte kullanıldığı gibi kişi zamiri olmadan da kullanılabilir.

ÖRNEK:

Ahmet, her sabah bizim kapımızı çalmadan işe gitmezdi.
Ahmet, her sabah kapımızı çalmadan işe gitmezdi.

Bilgi Kutusu

Metin oluştururken noktalama işaretlerine de dikkat edilmelidir.

Noktalama İşaretleri

Nokta (.)

- ✓ Bitmiş cümlelerin sonuna konur.
Kitap en iyi dosttur.
- ✓ Kısaltmalardan sonra kullanılır.
Prof. (profesör), Dr. (Doktor), Cad. (Cadde), Alb. (Albay) T. (Türkçe), Fr.
- ✓ Kurum, kuruluş isimlerinin kısaltılmasında nokta kullanılmaz.
TDK (Türk Dil Kurumu) TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi) MEB (Millî Eğitim Bakanlığı)
- ✓ Sıra sayı sıfatlarında “-(i)nci” ekinden sonra kullanılır.
IV. Murat, II. Mehmet (Fatih Sultan Mehmet), 20. cadde, 21. yüzyıl
- ✓ Rakamla yazıldığı gün, ay ve yılı gösteren sayılar arasında konur.
1.6.2006, 19.5.1919
- ✓ Ancak ay adının yazıyla yazıldığı tarihlerde nokta kullanılmaz.
1 Haziran 2006, 19 Mayıs 1919

Virgöl (,)

- ✓ Cümle içinde peş peşe sıralanan eş görevli sözcükleri ve sözcük gruplarını ayırmak için kullanılır.
Nedir o elmaslar, yakutlar, akikler, zümrütler, şunlar bunlar?
- ✓ Sıralı cümlelerin arasına konur.
Fakat yol otomobillere yasak olduğundan o da herkes gibi tramvaya biner, kimse kendisine dikkat etmez.
- ✓ Cümle içinde ara sözlerin başına ve sonuna konur.
Bu soruların tamamını, çok sıkılmazsanız, çözün.

Noktalı virgöl (;)

- ✓ Aralarında virgöl bulunan eşit bölümleri, türleri birbirinden ayırmak için kullanılır.
Türkçeden, tarihten yedişer; fizikten, kimyadan beşer numara aldı.
- ✓ Bir kısım öğeleri virgülle ayrılmış sıralı cümlelerin arasına konur.
At ölür, meydan kalır; yiğit ölür, şan kalır.
Onu buraya çağırdım; o, ikaz edilecek
- ✓ Peş peşe sıralanan isimlerde anlam belirsizliğini gidermek için öznenen sonra konur.
Annesi; babasına, dedesine ve ninesine sofraya kurmuş.

Bilgi Kutusu

İki nokta (:)

- ✓ Kendisinden sonra örnek verilecek cümlelerin sonuna konur:
Bazı divan şairleri şunlardır: Fuzuli, Bâki, Nedim...
- ✓ Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlelerin sonuna konur.
İnsanlara şu dendi: Evde kalın.
- ✓ Yazıda karşılıklı konuşmalarda konuşacak kişiden sonra konur.
Dizdarbaşı:
– Ali Usta dükkânı arayacağız, dedi.
Koca Ali cevap verdi:
– Niçin?

Üç nokta (...)

- ✓ Bitmemiş cümlelerin sonuna konur.
Babamı dün akşam...
- ✓ Bir metinde alınmayan cümle veya bölümleri göstermek için konur.
Mümtaz, bu dükkâna bakarken hiç farkında olmadan Mallarmé'nin mısraını hatırladı: “Meçhul bir felâketten buraya düşmüş...”

Soru işareti (?)

- ✓ Soru anlamı bildiren cümlelerin sonunda kullanılır.
Sen mi onu aradın, o mu seni aradı?
- ✓ Bilinmeyen yer, tarih vb. durumları belirtmek için kullanılır.
Yunus Emre (1240?-1320)
- ✓ Sıralı ve bağlı soru cümlelerinde soru işareti en sona konur.
Ruhunu karartan neydi, yağmur mu yağıyordu; yoksa şimşekler mi çakıyordu?
- ✓ Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için parantez içinde kullanılır.
Onunla ilk kez Ankara'da (?) görüşmüş.

Ünlem işareti (!)

- ✓ Sevinç, coşku, heyecan, şaşma gibi duyguları anlatan cümlelerden sonra kullanılır.
Yaşa! Varol!
Üf, ne sıkıcı bir ders!
- ✓ Seslenme ve hitap sözlerinden sonra kullanılır.
Ordular, İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!
- ✓ Bir söze alay, kinaye ve küçümseme anlamı kazandırmak için de kullanılır.
Çok bilgili (!) olduğunu söylüyor.

Bilgi Kutusu

Kısa çizgi (-)

- ✓ Sözcükler bölünürken satır sonunda kullanılır. Çocukların çoğu yanımıza gelip düşüncelerini söyledi.
- ✓ Bazı terim, kuruluş ve şehir adları arasında kullanılır. ("ve" bağlacı yerine kullanılır.) Fen – Edebiyat Fakültesi, Türkçe – Fransızca Sözlük, Ankara – İstanbul yolu vb.
- ✓ Fiil kök veya gövdelerden sonra; kelime yapısını incelerken kelime kök ve ekleri arasında kullanılır. gel-, git-, otur-, oku-mu-yor-du

Uzun çizgi (Konuşma çizgisi) (–)

- ✓ Satır başında konuşmaları göstermek için kullanılır. – Buraya yeni mi taşındınız? – Kaç yaşındasın?
- ✓ Tiyatro eserlerinde konuşanın adından sonra kullanılır. SÜTÇÜ – Hanım abla kaç litre süt alacaksın? PİŞEKAR – Sana oraya git demedim, zihninden orasını bir geçir. KAVUKLU – Zihnimin gözü ufaktır, geçmez efendim.

Tırnak işareti ("...")

- ✓ Herhangi bir metinden ya da başka bir kişiden alınan bölümleri ve sözleri göstermek için kullanılır. Deveye, "Neden boynun eğri?" diye sormuşlar. O da "Nerem doğru ki?" demiş.
- ✓ Özel olarak belirtilmek istenen sözleri göstermek için kullanılır. Tam bir cümlenin sonuna "nokta" konur.
- ✓ Eser adları tırnak içinde yazılır. Mehmet Akif tüm şiirlerini "Safahat"ta topladı.

Yay Ayraç (Parantez) (( ))

- ✓ Cümlenin yapısıyla ilgili olmayan açıklama ve sözler ayraç içine alınır. O tarihte (1980) henüz sen yoktun. O şair (Şair denir mi, bilmem.) dili kullanamıyor.
- ✓ Tiyatro eserlerinde konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak için kullanılır. Kavuklu – Pekâla (Düşünür) Buldum, ne olacak? Bayazit – (Taşkın) Bunu sen yaptın. (İkisine birden) Bunu siz yaptınız. Hürrem – (Endişeli) Sus oğlum, duyanlar gerçek sanar sonra.
- ✓ Yabancı kelimelerin okunuşu yay ayraç içinde verilir. Shakespeare (Şekspir), bir İngiliz sanatçıdır.

Bilgi Kutusu

Kesme işareti (')

- ✓ Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme eklerini ayırmada kullanılır: Atatürk'üm, Fatih Sultan Mehmet'e, Muhibbi'nin
- ✓ Kurum, kuruluş, kurul, birleşim, oturma ve iş yeri adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz. Türk Dil Kurumuna, Bakanlar Kurulunun, Güven Marketten
- ✓ Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için kullanılır. MEB'in, TDK'nin, TV'ye, mm'yi, cm'den
- ✓ Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur. Cumhuriyet 29 Ekim 1923'te ilân edildi. 2'nci kat,
- ✓ Şiirlerde ölçü gereği düşürülen harfin yerine kullanılır. Şu karşığı yüce dağlar Acep bizim dağlar m'ola?

1. Yine bir bahar sabahı Gökçe, alıp başını gitmişti. İnceydi, sıskaydı ama hiçbir yorgunluk duymuyordu. Sağına soluna bakmadan yürüyordu. Birdenbire kulağına bir ses geldi; irkildi, duruverdi. Duyduğu seslerin hiçbirine benzemiyordu bu ses, çok da uzaklardan gelir gibiydi.

Bu parçada hikâyenin yapı unsurlarından hangisine yer verilmemiştir?

- A) Zaman
B) Mekân
C) Kişi
D) Olay

Aralık 2018

2. Aşağıdaki metinlerin hangisinde gözlemci bakış açısı kullanılmıştır?

- A) Deri kalazını pınardan doldurdu. Ağzının tıkağını kapattı. Bostan tarlasına yöneldi. Tarla pınarla Karasu'yun arasında güneye doğru uzanıyordu.
B) İyi ki bırakmışım kürek çekmeyi diye düşündüm. Kollarımın yitirdiği güce şimdi kaygının içinde oturmuş ağlıyordum.
C) Birikmiş yalnızlıkların ve ihmallerin tüm küskünlüğü vardı sesinde. Hesap soran; yudum yudum içilmeden, çoğunlukla hoşgörülü olmakla geçen otuz yılı...
D) Bahçede fazla oyalanmadan yukarı çıkıp kapı tokmağını vurduğumda tuhaf bir sessizlik oldu. Bir süre bekledim. Karşılık gelmeyince yeniden çaldım. Yine ses yok.

Aralık 2018

3. Aşağıdakilerden hangisi olay hikâyesinin durum hikâyesinden farkı değildir?

- A) Okuyucuda merak ve heyecan uyandırılır.
B) Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri belirgindir.
C) Hikâye kahramanları gerçek hayattan seçilebilir.
D) Hikâyenin belli bir sonu vardır.

Aralık 2018

4. (I) Musa Çavuş matbaacılığı askerde öğrenmiş. (II) Şansı yaver gitmiş (III) Temizlikçi olarak gittiği askeri matbaadan bayağı usta olarak ayrılmış. (IV) Memlekete gelirken taktığı iki kırmızı şeritli "çavuşluk" da cabası.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde türemiş isim yoktur?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.

Aralık 2018

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde iyelik eki kullanılmıştır?

- A) En büyük odaya televizyon koydu.
B) Çarpışma gemiyi paramparça etmiş.
C) Onun kitabı önümüzdeki ay basılacak.
D) Bütün deliller kapıcıyı işaret ediyor.

Aralık 2018

6. • İnsanların başlarından geçen veya geçme olasılığı bulunan olaylar anlatılır.
• Ele alınan olayın ayrıntısına girilmez.
• Olay ve durum olmak üzere iki türü vardır.

Bu parçada özellikleri verilen edebi metin aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öykü (hikâye)   B) Şiir
C) Masal   D) Destan

Ekim 2018

7. Aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir bakış açısıyla yazılmıştır?

- A) O günlerde "Saatleri Ayarlama Enstitüsü"nün çekirdeği olan küçük dairemiz açıldı. Bir sabah ben, sırtımda bir gece evvel Halit Ayarçı'nın göndermiş olduğu elbiseler, belediyenin civarındaki büromuzun kapısında görüldüm. İhtiyar, akı başında bir hademe beni karşıladı ve içeri aldı.
B) Otomobil koşup gittiği hâlde o kadar sıcak bastı ki terlemiyoruz, terimiz galiba hemen buhar oluyor; boşulacak gibiyiz. "İşte hudut!" dediler. İlerideki tepe üzerinde bir karakol ve tepesinde uzun bir direk: bayrağım asılı...
C) Arka avluyu geçip arabalarla dolu büyük bir garaja vardım. Beni orada hoş gülümsemeler karşıladı. Bindim, motoru çalıştırdım. Avlunun asfalt yüzeyi sokaktan biraz daha yüksekti, dolayısıyla avluyu sokağa bağlayan dar, eğimli tünele girdiğimde arabamın burnu hafifçe ve sessizce kalkıp indi.
D) Yusuf, sabahın kendine düşen işlerini hep alaca karanlıkta gördü. Kuyudan çektiği bir kova su ile yüzünü ellerini yıkadı. Ateşin yanmasını, sabah çorbasının pişmesini bekledi. Ahırda beygirin koşumlarını vururken hava karanlıktı hâlâ.

Ekim 2018

8. Aşağıdaki birleşik isimlerden hangisi ses aşınması (düşmesi) yoluyla oluşmuştur?

- A) Hanımeli
B) Eskişehir
C) Zeytinyağı
D) Kahvaltı

Ekim 2018 (Ek)

9. Dünyada öykü türünün ilk örneği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Küçük şeyler
B) Decameron
C) Kissadan Hisse
D) Binbir Gece Masalları

Ekim 2018 (Ek)

10. Mümtaz hiç istemeden girdiği bu karışık bahisten çıkmak ister gibi etrafına bakındı. Akşam, geniş musiki faslına başlamıştı. Aydınlığın bütün sazları güneşin veda şarkısını söylemeye hazırlanıyordu. Ve her şey aydınlığın sazıydı. Hatta Nuran'ın yüzü, kahve kaşığı ile oynayan eli bile...

Bu parçada aşağıdaki hikâye öğelerinden hangisi yoktur?

- A) Yer
B) Zaman
C) Olay
D) Kişi

Ekim 2018 (Ek)

11. Aşağıdakilerden hangisi durum (kesit) hikâyesi için söylenemez?

- A) Serim, düğüm çözüm planına uyulmaz.
B) Fransız yazar Guy de Maupassant tarafından yaygınlaştırıldığı için "Maupassant tarzı hikâye" de denir.
C) Merak ögesi ikinci plandadır.
D) Okuyucunun kendine göre yorumlar yapmasına uygundur.

Ekim 2018 (Ek)

12. Artık ana dili büsbütün işitilmez olmuştu. Akşam çökmek üzereydi. Bir şeyler soran olursa susuyordu; yanakları pençe pençe, al al olarak susuyordu. Göğsünde bir katılık, gırtlığında lokmasını yutamamış gibi bir sert düğüm vardı.

Bu parçada aşağıdaki hikâye öğelerinden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Zaman
B) Kişi
C) Olay
D) Yer

Temmuz 2018

13. Aşağıdaki parçaların hangisinde farklı bir bakış açısı kullanılmıştır?

- A) Yıllardır bu tozlu, örümcekleli karanlığa çıkmamıştı. Korktu fakat yararlı olacağını düşünmek kuvvetlendirdi onu.
B) Oçumelov sola doğru yarım çark ederek adımlarını kalabalığa doğru çevirdi. Tam depo kapısının önünde önü açık yelekli adamı gördü.
C) İkinci güneşi odanın içinde kaynıyor ve havanın sıcaklığı insanı terletiyordu. Hayri Efendi ayakta bekledi, müsteşar kâğıdı okudu.
D) Dönüp baktı. Yolun kenarında daha boyunu posunu almamış taze devedikenleriyle karabaşlar, sıra sıra dizilmişti.

Temmuz 2018

14. Rönesans'tan sonra (16. yüzyılda) Giovanni Boccaccio - - - - adlı eseriyle öykü türünün ilk örneklerini vermiş ve çağdaş öykücülüğün başlatıcısı olmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Küçük Şeyler
B) Berber Dükkânında
C) Gurbet Hikâyeleri
D) Decameron Öyküleri

Temmuz 2018

15. Aşağıdakilerden hangisi durum öyküsüne örnektir?

- A) Çocuklukta muhayyileyi avucunun içine alan bir insan veyahut da başka bir şey muhakkak vardır. Benimkini de Boş Ev zapt etmişti.
- B) Sabah namazını kılmadan dükkânına indi. Kepekleri açtı. O kadar dalgındı ki köşede kendisini gözetleyen Cabi Efendi'yi bile görmedi.
- C) Haminne sofadan "Çabuk aşağıya gel!" diye haykırdı. Ben de onun arkasından sürekli sarsılan merdivenden indim. Son basamakta iken bir gürültü duyduk.
- D) İçeriye giren kız tabakları toplamaya başladı. Büfenin önüne istif etti. Son derece hassas, samimi bir sesle "Artık evlenmeliyiz, Suat!" dedi.

Temmuz 2018

16. I. Serim
II. Bağlam
III. Düğüm
IV. Kanal

Numaralanmış kavramlardan hangisi klasik hikâyenin bölümlerindedir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV

Temmuz 2018

17. Bir yaz mevsimiydi. Memur olduğunun haftasıydı. Akşama doğru babası Yusuf'u çağırttı. Yüzü sapsarı olarak ona baktı ve önündeki bir telgrafı gözleriyle işaret ederek: "Yusuf, havadisler fena!" dedi.

Bu parçada hikâyenin unsurlarından hangisi yoktur?

- A) Olay
- B) Zaman
- C) Kişiler
- D) Mekân

Temmuz 2018

18. Aşağıdakilerin hangisinde olay farklı bir kişi ağzından aktarılmıştır?

- A) Ahmet Cemil, işte şu saçlarının arasından geçen rüzgârın kanatlarını çırpa çırpa bu siyahlıkları göklerden denizlere döküğünü seziyor, görüyordu.
- B) Gün ışıncaya kadar yazdım; kalemi tutan parmaklarım acımaya, gözlerim yanmaya başlayınca kadar yatağa dönmedim, inanılmaz derecede dinç hissediyorum kendimi.
- C) Daha çok şey duyabilmek için elini ağır tutuyordu. Fakat nihayet bütün ayakkabılar tamir edilmişti. Kösesini büktü, çivi kutusunu kapadı.
- D) Yüreği başka şeyler anlatıp duruyordu. İki kez gördüğü bir düşün izinden gitmek için koyunlarından ayrılan bir çobanın öyküsünü düşünüyordu.

Temmuz 2018

19. Bir içim sudur yaşamak
Gözlerim gözlerini bulunca
Her şeyim tükensin, bırak
Kâfi geriye sevdan kalınca

Bu dördükte aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Cins isim
- B) Somut isim
- C) Soyut isim
- D) Topluluk ismi

Temmuz 2018

20. • Olay öyküsü; serim, düğüm ve çözüm bölümlerine uygun olarak yazılır.
• Durum öyküsü, Maupassant (Mopasan) tarzı öykü olarak da adlandırılır.
• Durum öyküsünün edebiyatımızdaki en önemli temsilcisi Ömer Seyfettin'dir.

Bu cümleler doğru – yanlış olarak değerlendirildiğinde sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) D – D – D
- B) D – Y – Y
- C) Y – Y – Y
- D) Y – D – D

Temmuz 2018

1. Durum öyküsüyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Sosyal olgulara, duygu ve düşüncelere önem verilir.
- B) Zaman, yer ve yaşam koşulları ön planda tutulur.
- C) Memduh Şevket Esendal önemli temsilcilerindedir.
- D) Rus edebiyatında Anton Çehov tarafından başlatıldığı için Çehov tarzı öykü olarak da adlandırılır.

Ocak 2017

2. Hikâyelerde farklı düşüncelere, özelliklere sahip olmaktan veya hayat tarzından dolayı yaşanan anlaşmazlık durumları "- - -" terimi ile ifade edilir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) çatışma
- B) tema
- C) bakış açısı
- D) konu

Ocak 2017

3. Aşağıdaki parçalardan hangisi tanrısal (hâkim) bakış açısıyla yazılmıştır?

- A) Kerim yanağının kanamasına aldırmadan Demircan'ın eski savaşıçı urbalarını giydi, silahları kuşandı. Anasına artık acımıyordu, kızımıyordu da...
- B) Bir an, bir yerden o eve, taraçaya, bahçeye bir ışık çakmış; ben çakan ışığın düştüğü yerde bazı şeylerin izdüşümünü görmüştüm.
- C) Yetmiş üç yaşındayken, bir kış günü, birlikte Beyoğlu'na çıkacaktık. Biriktirdiğimiz paralarla kendimize karşılıklı birer hediye alacaktık.
- D) Ben onun evdeki mazlumluğunu, bana karşı ta ki ndığı gözü yaşlı, anlayışlı baba hâlini severdim. Duvarına kedi fotoğraflı takvim kartonlarını asışını severdim.

Aralık 2019

4. Yazar Sait Faik Abasıyanık'ın tabii güzelliklerini hikâyelerinde anlattığı Marmara Denizi'ndeki Burgazada'da, yıldırım düşmesi nedeniyle sabah saatlerinde çıkan yangın büyük uğraşlar sonucu söndürüldü.

Bu cümlede aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Ne zaman
- B) Kim
- C) Nerede
- D) Nasıl

Aralık 2019

5. Taşbaşıoğlu'nun evi bir gözcüktü. Ocağı büyüktü. Kamaştan örtmüştü ocaklığın üstünü. Çamurla sıvamıştı. Duvarlar da ak toprakla sıvalıydı. Öteki evlerin örülmüş, gelişigüzel üst üste konmuş duvarlarına hiç benzemiyordu. Yerden beş karış yukarısına kadar da türlü türlü nakışlamıştı. Taşbaşıoğlu, bir dünya koymuştu duvarına.

Bu parçada romanın yapı unsurlarından hangisine yer verilmemiştir?

- A) Zaman
- B) Olay
- C) Kişi
- D) Mekân

Aralık 2019

6. Aşağıdakilerin hangisinde kahraman anlatıcının bakış açısı kullanılmıştır?

- A) Dükkânı açmak için anahtarları arıyor cebinde. Bir an anahtarları almayı unuttum mu, düşünce si telaşlandırıyor adamı. Sonra anahtarı bulunca sakinleşiyor.
- B) Karşısında on beş dakika oturuyor ve kendisine bir çift söz söylemesini bekliyordu. Fakat ilk cümle adamın ağzından çıktığında yine hazırlıksız yakalanmıştı. Birkaç saniye öylece kalakaldı.
- C) Musa, elleri ceplerinde, omuzlarını düşürmüş bir hâlde "Ne yapalım bugün?" diye sordu. "Ne yapacağız, başka yol kalmadı. İyi bildiğimiz işe geri döneceğiz." diye cevapladı Yavuz.
- D) Mahalleden geçme fikri iyi gelmedi bana. O yüzden aşağı mahalleden dolaştım. Fakat yolu çok uzatmıştım. Bu bana yorgunluk olarak geri döndü.

Nisan 2019